

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **A.N.**, zast. JUDr. Tomášem Kaiserem, advokátem se sídlem Opletalova 23, Praha 1, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, PSČ: 225 08, o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 7. 2003, č. j. 5 Ca 87/2003 – 12,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e z a m í t á.**

II. Žalované **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á.**

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované ve věci řízení o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zák. č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945 (dále jen zákon) byla zamítnuta žádost žalobce – stěžovatele ze dne 14. 3. 2002. Rozhodnutí žalované bylo odůvodněno tím, že nárok je nutno uplatnit ve formě písemné žádosti u orgánu příslušného k rozhodnutí a výplatě podle § 5 zákona, nejpozději do 30. 6. 2001. Nárok nevznikl, neboť byl uplatněn až doručením opravného prostředku ve věci žádosti dle zákona č. 261/2001 Sb., a to dne 14. 3. 2002. V opravném prostředku – žalobě pak stěžovatel zejména uváděl, že byl dlouhodobě vážně nemocen a v průběhu let 2000 – 2001 mu jeho zdravotní stav znemožnil dozvědět se o existenci zák. č. 39/2000 Sb. a tak nemohl uplatnit nárok na poskytnutí

jednorázové peněžní částky podle uvedeného zákona. Proto uplatnil nárok podle zák. č. 261/2001 Sb. a touto žádostí minil žádost podle zák. č. 39/2000 Sb.

Městský soud v Praze jako soud I. stupně žalobě nevyhověl, přehledně popsal dosavadní průběh žádostí podávaných stěžovatelem: Stěžovatel se dozvěděl o existenci zák. č. 39/2000 Sb. až koncem roku 2001. Dne 28. 11. 2001 s ním byla sepsána žádost podle zák. č. 261/2001 Sb., tato žádost byla zamítnuta. Proti ní byl podán opravný prostředek, v němž stěžovatel žádal, aby jeho žádost byla posouzena podle zák. č. 39/2000 Sb. Vrchní soud v Praze svým rozsudkem ze dne 22. 10. 2002, č. j. 6 A 527/2002 – 15 napadené rozhodnutí žalované potvrdil a konstatoval, že žalobce svou vůli uplatnit nárok podle zák. č. 39/2000 Sb. projevil až v opravném prostředku ze dne 12. 3. 2002. Stěžovatel žádal, aby soud prominul ze shora uvedených důvodů zmeškání lhůty a napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Ze správního spisu vyplývá, že dne 28. 11. 2001 uplatnil stěžovatel žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zák. č. 261/2001 Sb. K tomu předložil potvrzení vystavené FMNO (bez data) o tom, že konal vojenskou službu ve spojenecké armádě od 21. 11. 1944 do 5. 5. 1945. Z toho vojenskou službu v poli od 21. 11. 1944 do 9. 5. 1945. Z opravného prostředku, který byl podán 30. 12. 2002 blanketní formou u ČSSZ, je patrné, že se podává do rozhodnutí žalované ze dne 6. 12. 2002, č. 250117965, o zamítnutí žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zák. č. 39/2000 Sb. V doplnění žaloby došlé 29. 1. 2003 ČSSZ uvedl, že žádost z 28. 11. 2001 sepsal podle zák. č. 261/2001 Sb., tato žádost byla zamítnuta s odůvodněním že pro tuto dobu nabyt vlastnosti účastníka národního boje za osvobození, na nějž se tento zákon nevztahuje, ale vztahuje se na něj jiný zákon, a to č. 39/2000 Sb. V opravném prostředku pak žádal, aby o žádosti bylo rozhodnuto podle zák. č. 39/2000 Sb., avšak Vrchní soud v Praze rozhodl, že svou vůli uplatnit nárok podle posléze jmenovaného nároku projevil až v opravném prostředku ze dne 12. 3. 2002 a o této žádosti pak je povinna ČSSZ rozhodovat. Ta však rozhodla zamítavě pro opožděnost podání. Soud I. stupně poukázal na zák. č. 39/2000 Sb., který pro uplatnění nároku stanoví lhůtu v níž jediné lze nárok uplatnit, jinak zaniká, také zákon nikde nestanoví možnost prominutí zmeškání lhůty a není možné použít ani ust. § 28 odst. 1 zák. č. 71/1967 Sb., správní řád o možnosti prominutí zmeškání lhůty, neboť nejde o lhůtu procesní, nýbrž o lhůtu hmotněprávní.

Proti tomuto rozhodnutí pak podal stěžovatel kasační stížnost v níž uvedl, že na daný případ má být použito ust. § 28 odst. 1 zák. č. 71/1967 Sb. správní řád o možnosti prominutí zmeškání lhůty, neboť je přesvědčen, že existovaly omluvitelné důvody pro prominutí zmeškání lhůty tak, jak je podrobně popsal ve své žalobě. Úkon měl být učiněn do 30. 6. 2001, on jej učinil 28. 11. 2001, neboť jeho zdravotní stav byl vážný a nedovoloval mu dozvědět se o existenci zák. č. 39/2000 Sb. Navrhuje, aby rozsudek soudu I. stupně byl zrušen a věc mu vrácena k dalšímu řízení se závazným právním názorem pro žalovanou, aby mu prominula zmeškání lhůty k podání žádosti a znovu o jeho žádosti kladně rozhodla.

Správní spis zahrnuje i rozsudek Vrchního soudu v Praze shora, který se vyjadřoval k rozhodnutí žalované ze dne 18. 2. 2002 vydaného podle zák. č. 261/2001 Sb. s tím, že na navrhovatele – stěžovatele se nevztahuje tento zákon a nárok na jednorázovou peněžní částku mu nezakládá a žalovaná tak postupovala správně, když jeho žádost zamítla pro nesplnění zákonných podmínek vzniku nároku, avšak existuje zde žádost, o níž nebylo dosud rozhodnuto, a to o přiznání jednorázové peněžní částky podle zák. č. 39/2000 Sb., podané ke dni podání opravného prostředku, t. j. 14. 3. 2002.

V dané věci není sporu o tom, že jde o situaci, kdy má být posouzeno, zda lze stěžovateli prominout zmeškání lhůty pro uplatnění nároku, který odpovídá podmínkám, jak jsou uvedeny v zák. č. 39/2000 Sb., přitom otázka nároku uplatněného podle zák. č. 261/2001 Sb. je již vyřešena rozsudkem řečeného Vrchního soudu v Praze, totiž že takovýto hmotněprávní nárok podle zák. č. 261/2001 Sb. nevznikl. Za této situace je rozhodující, zda nárok byl vskutku uplatněn včas ve vztahu k zák. č. 39/2000 Sb., neboť o takovýto nárok může jít. Účinnost tohoto zákona nastala dnem 1. 3. 2000. Podle ust. § 2 odst. 2 zák. č. 39/2000 Sb. nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky je nutné uplatnit ve formě písemné žádosti u orgánu příslušného k rozhodnutí a výplatě podle § 5 nejpozději do 30. 6. 2001, jinak zaniká. Jediná žádost, která byla uplatněna, byla podána ve shodě s tvrzením stěžovatele dne 28. 11. 2001. I když se tak stalo podle zák. č. 261/2001 Sb. v souladu se závazným právním názorem Vrchního soudu v Praze, jak byl projeven v citovaném rozsudku, je třeba na tuto žádost nahlížet jako na žádost obsahově podanou podle žádosti na poskytnutí nároku podle zák. č. 39/2000 Sb. Ovšem i při tomto výkladu zůstává skutečností, že stěžovatel tak neučinil ve lhůtě, kterou zákon předvídá. Nelze se přitom ztotožnit s jeho viděním cit. ustanovení jako ustanovením procesní povahy, u něž by byla možná aplikace § 28 odst. 1 správního řádu a tudíž prominout zmeškání lhůty. Tato lhůta je lhůtou hmotněprávní a je lhůtou propadnou, tedy prekluzivní. Toto konečně předvídá i zákonodárce, když v důvodové zprávě k návrhu zák. č. 39/2000 Sb. výslovně chápe tuto lhůtu jako prekluzivní, kdy po jejím uplynutí není možné přiznat nárok, byť oprávněné osobě. V konečném znění pak zákon tuto lhůtu stanovil v § 2 odst. 2 do 30. 6. 2001 a pokud jde o nároky vdov nebo vdovců na poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zák. č. 39/2000 Sb. ve znění § 10 bodu 1 zák. č. 261/2001, tyto je nutno uplatnit do 31. 12. 2002, jinak nárok zaniká. Uvedený případ se na stěžovatele nevztahuje a věc, která se týká jeho osoby pak vskutku nelze zhodnotit jinak, než-li tak, že objektivně nárok zanikl. V tomto směru nelze uvažovat o prominutí zmeškání lhůty, byť by důvody, pro které se tak stalo, byly vskutku závažné. Nárok jako takový ze zákona zanikl, nebyl-li uplatněn ve lhůtě k tomu stanovené. Proto nelze, než-li postup soudu I. stupně považovat za souladný se zákonem.

Proto také Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.); žalované, která byla v řízení úspěšná, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtovala. Proto soud rozhodl, že žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 14. 7. 2004

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu